

***Краєзнавчий календар
Мурованокуриловеччини
на 2020 рік***

Василь Серветник

Календар – книга життя людства.

*Гортаючи його сторінки, ми дізнаємося віхи історії,
зустрічаємося з великими, дивуємося,
радіємо і просто пізнаємо.*

*Насолоджуйтесь приємним читанням
і створюйте свій, неповторний календар життя*

Навіть у звичайному календарі можна відшукати безліч різних особливих, ювілейних, пам'ятних та знаменних дат. Усі вони приурочені до тієї чи іншої важливої події, сповіщають про дні народження видатних людей, розповідають про великі та важливі події, нагадують про страшні події, які більше ніколи не повинні повторитися. Ці дати мають неабияке значення, ці події мали важливе значення для творення історії. Ось чому необхідно знати, які будуть знаменні, пам'ятні та ювілейні дати в 2020 році.

Видання подає довідковий матеріал про важливі події з історії району, ювілеї уродженців краю та видатних діячів, які життям і діяльністю пов'язані із Мурованокуріловеччиною, та є орієнтиром для громадськості краю.

СІЧЕНЬ

01.01	120 років тому народився у селі Лучинець Василь Андрійович Дядинок (1900-1944), всесвітньо відомий український художник і музикант, мистецтвознавець, графік, геральдист, педагог. Помер 21 січня 1944 року у місті Відень (Австрія).
01.01	70 років тому (1950) народився у с. Ягідне (раніше Калівка) Віталій Олексійович Матеуш , письменник: автор багатьох книжкових видань та публікацій у пресі, гуморесок, усмішок, заміток, а також окремих книжок. Серед них є книги, присвячені Тарасові Шевченку: «Екслібриси 2000-го року» (включені переважно екслібриси на Шевченківські теми), «Шевченківські екслібриси» та «Коли буде Міжнародна Шевченківська премія?». Вони вийшли у видавництві «Єврика» м. Хмельницького в 2001 році. Автор досить на полегливо займається дослідницькою діяльністю життя і творчості Тараса Шевченка.
02.01	55 років тому (1965) в с. Знаменівка народився Леонід Петрович Бедратюк , професор, доктор фізико-математичних наук. Приділяє увагу розвитку олімпіадного руху, проводить заняття з олімпіадної математики, є членом журі підсумкового етапу олімпіади.
15.01	70 років тому (1950) народився у селі Вербовець Василь Іванович Мороз , майстер спорту України, чемпіон СРСР (1990 р.) та світу (1992 р.) з літнього поліатлону. На тренерській роботі В. І. Мороз виховав не одне покоління легкоатлетів, які стають переможцями обласних змагань.
18.01	70 років тому народився у селі Немерче Григорій Якович Рудий , доктор історичних наук, старший науковий співробітник Національної академії наук України.

ЛЮТИЙ

14.02	50 років тому (1970) народився у селі Вищеольчедаїв Олександр Васильович Мудрак , доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології, природничих та математичних наук КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти».
17.02	130 років тому в селі Бахтин народився Федір Миколайович Сенгалевич (1890-1941), лікар, етнограф і громадський діяч. Вивчав історію Києва.

БЕРЕЗЕНЬ

09.03	75 років від дня народження Світозара Пилиповича Мальованого (9.03.1945, с. Мазурівка, Мог.-Под. р-ну. – 03.12.2006), колекціонера. В 2004 році видав книжку про історію с. Вищий Ольчедаїв «Наша хата не з краю ...».
22.03	130 років від дня народження Федора Зотиковича Коновалюка (22.03.1890 с. Калівка, нині Ягідне, Мур.-Курилов. р-ну - 20.12.1984), видатного українського художника.

22.03	75 років тому (1945) народилася у селі Михайлівці Ніна Степанівна Михайлова , лікар за фахом, за покликанням – поетеса. Працювала головним лікарем Уманського міського Центру здоров'я.
25.03	55 років тому (1965) народився у селі Вербовець Юрій Костянтинович Савчук , український історик, кандидат історичних наук. Співавтор проекту Великого Державного Герба України.
27.03	85 років тому народився у селі Пархомівці Летичівського району Хмельницької області Тадеуш Станіславович Чарнецький (1935-2012), педагог. З 1960 року до 2001 року працював у Мурованокуриловецькій середній школі, з них 24 роки заступником директора з навчально-виховної роботи. Протягом всіх років педагогічної роботи був керівником районного методичного об'єднання вчителів фізики. За ерудицію його називали «ходячою енциклопедією». Учні дуже любили свого вчителя фізики. Помер 22 липня 2012 року.

КВІТЕНЬ

04.04	40 років тому (1980) в с. Роздолівка народився Віктор Миколайович Покалюк , кандидат педагогічних наук, підполковник служби цивільного захисту, начальник кафедри фізико-хімічних основ розвитку та гасіння пожеж Черкаський інститут пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля.
-------	--

ТРАВЕНЬ

27.05	130 років тому народився у Мурованих Курилівцях Стефан Крупко (1890-1976), видатний польський вчений ботанік.
30.05	115 років тому народився у селі Дерешова Ігор Володимирович Губаржевський (1905–1970), мовознавець, церковний діяч. Помер 5 листопада 1970 року в Нью-Йорку.

ЧЕРВЕНЬ

03.06	35 років тому (1985) народилася у смт Муровані Курилівці Дана Валеріївна Кваша , молода українська письменниця. Пише поезію, прозу, малює. Через захоплення психологією вірші наділені психологізмами.
22.06	80 років тому (1940) у селі Долиняни народився В'ячеслав Броніславович Рудницький , доктор технічних наук, академік Міжнародної академії інформатизації.
24.06	50 років тому (1970) народився у селі Снітків В'ячеслав Іванович Гудзь , скульптор. Нині проживає в селі Долиняни.

Л И П Е Н Ь

06.07	70 років від дня народження Станіслава Болеславовича Чернілевського (06.07.1950, с. Жван, Мур.-Курилов. р-ну), поета. Зараз працює режисером і редактором на ТРК «Студія 1+1», зокрема відповідає за дубляжі українською мовою іноземних фільмів.
13.07	40 років тому (1980) народилася у Мурованих Курилівцях Анжеліка Василівна Мінейлюк-Полухович , майстер спорту із дзюдо. З 2006 року працює персональним тренером з аеробіки в Київському Фітнес центрі готелю «Прем'єр Палас».

С Е Р П Е Н Ь

01.08	40 років тому в місті Новодністровськ Чернівецької області. народився Сергій Григорович Корнецький (1980-2015). У зв'язку з військовими подіями, розв'язаними терористами, в серпні 2015 року мобілізований захищати Україну від ворожої навали. Помер 22 листопада 2015 року. Похований на кладовищі у селі Виноградне.
09.08	65 років тому (1955) народилася у селі Курашівці Наталія Іванівна Морозова , бібліотекознавець, краєзнавець, член Національної спілки краєзнавців України.
30.08	110 років від дня народження Георгія Герасимовича Бондаря (30.08.1910, с. Громівка, нині Лучинець, Мур.-Курилов. р-ну, - 04.1945), Героя Радянського Союзу.
30.08	65 років тому (1955) народився у Мурованих Курилівцях Анатолій Володимирович Пушкар , директор Мурованокуриловецьких електричних мереж, удостоєний звання «Заслужений енергетик України».

В Е Р Е С Е Н Ь

09.09	45 років тому в селі Вербовець народився Роман Миколайович Гладкий (1975 р), український військовик, капітан I рангу, начальник штабу – перший заступник командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України.
--------------	---

Ж О В Т Е Н Ь

03.10	90 років тому народилася у селі в селі Лучинець Алла Миколаївна Зеніна (1930-1988), кандидат історичних наук.
06.10	45 років тому (1975) народилася у селі Жван Зоя Миколаївна Атаманюк , кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса).

15.10	80 років тому народився у селі Кривохижинці Василь Захарович Добрянський (1940-2005), педагог. За чвертьвікову діяльність у Михайловецькому училищі заслужив слави прекрасного педагога, активного, зацікавленого краєзнавця, вимогливого керівника, неперевершеного організатора, дбайливого господарника, дієвого громадського діяча. В 1975 році його було призначено директором Михайловецького СПТУ №6. Помер 25 серпня 2005 року.
19.10	80 років від дня народження Марії Семенівни Пастушини (19.10.1940 с. Чаниж Буського району, Львівської області), поетеси. З 1964 по 1990 роки працювала у Наддністрянській школі Мурованокуриловецького району. Нагороджена орденом Дружби народів. У творчому доробку 100 поезій, новели, етюди, оповідання. Друкувалась у журналі «Вінницький край», в поетичній антології освітян Вінниччини «З любов'ю у серці». Її поезії друкуються в районній газеті «Наше Придністров'я». В 2012 році вийшла книга «Добірні зерна».
20.10	60 років тому (1960) народився у Мурованих Курилівцях Микола Григорович Заболотний , учитель фізики, математики, інформатики НВК с. Лучинець. Вчитель-методист, відмінник освіти України.
23.10	65 років тому (1955) народилася у селі Жван Ганна Петрівна Рутковецька , самодіяльний художник. Педагог за фахом, в даний час працює вчителем-реабілітологом територіального центру для дітей-інвалідів міста Новодністровська Чернівецької області.

Л И С Т О П А Д

06.11	40 років тому (1980) народився у Мурованих Курилівцях Валерій Володимирович Дзюбак , майстер спорту із дзюдо. Спортом займається із 7 років.
09.11	65 років тому (1955) народився в селі Вербовець Валерій Сергійович Даниш , талановитий сучасний художник. Займається живописом на склі. Зображує ландшафти Вінниччини, спогади дитинства, й загалом українську тематику. З матеріалів використовує скло, олійні фарби, туш.
12.11	90 років від дня народження Марії Федорівни Мельник (12.11.1930, с. Привітне, Мур.-Курилов. р-ну), краєзнавця, педагога, журналіста. В 2011 році вийшла книга «Полиновий рай».
30.11	80 років тому народився у селі Морозівка Григорій Васильович Мельник (1940-2008), доктор медичних наук, професор. 1969-1977 роках працював головним лікарем СЕС у Мурованих Курилівцях. Із 1986 року завідував кафедрою інфекційних захворювань і займався науковою роботою. У 1987 році вперше в СРСР кафедрою був організований скринінг на раннє виявлення захворювань, що дозволяє забезпечити ранній початок лікування з розрахунку на полегшення стану. Отримані результати дослідження послужили додатковою основою для відкриття центрів з профілактики СПІДу.

ГРУДЕНЬ

18.12	50 років тому (1970) в селі Наддністрянське народився Олександр Михайлович Гринь , кандидат економічних наук, доцент, завідувачий кафедрою технічних систем в агробізнесі.
--------------	--

У 2019 році виповнюється:

1315 р.	705 років з часу першої згадки про с. Снітків.
1450 р.	570 років вперше село Котюжани згадується в архівних документах. Але землі навколо села були заселені ще з давніх-давен. Про це свідчать залишки поселень часів трипільської і черняхівської культур, а також скіфського і ранньослов'янського періодів, що знайдені на околиці села Котюжани. Вважають, що село назване ім'ям першого поселенця Котюги. Пізніше назва села кілька разів змінювалася (Каторжани, Котюжани).
1500 р.	520 років з часу першої згадки про с. Курашівці – давнє поселення, одне з найдавніших в районі. За даними археологічних розкопок 1896 року поселення належить до дати пізнього неоліту, тобто 3000 р. до н.е. З 1590 р. по 1600 р. село переходило з одних польських рук до інших.
1700 р.	320 років тому в с. Котюжани над кручею лівого берега річки Лядова побудована церква, яка в 1980 році згоріла. На її місці виросла нова – кам'яна (на честь святителя Миколая).
1720 р.	300 років тому на прохання Францішека Богуша, летичівського судді, король Август Л. дозволив піднести село Снітків до рангу містечка по праву магдебурзькому з проведенням там ярмарків.
1735 р.	285 років від тоді, як в с. Роздолівка (Попова) на кошти прихожан була побудована дерев'яна трьохкупольна церква з окремою дзвіницею (на честь Покрови Пресвятої Богородиці). В 1870 році була одержана грамота на будівництво кам'яного храму, але прихожани, через відсутність коштів довго не приступали до його будівництва. Лише в 1882 році почалося будівництво церкви, але не кам'яної, а дерев'яної, однокупольної, разом з дзвіницею.
1755 р.	265 років тому в с. Обухів було зведено трикупольний дерев'яний храм, який був освячений на честь преподобної Параскеви Сербської. У пам'ять про своє перебування в селі на стародавньому кам'яному поклінному хресті, що стояв у центрі села, козаки встановили образ Божої матері. Цю ікону шанують як чудотворну.
1805 р.	215 років тому на підмурках старого замку в Мурованих Курилівцях був збудований палац, також арсенал (стайня), міст через р. Жван – одна з небагатьох інженерно-архітектурних споруд свого часу, що збереглися.

1805 р.	<p>215 років тому в с. Михайлівці було споруджено двоповерховий палац на місці більш раннього, влаштовано три ставки з греблями і містками, кам'яний мур з глибоким ровом, висаджено фруктовий сад. Садиба має статус пам'ятки архітектури та містобудування місцевого значення</p>
1860 р.	<p>160 років тому народилася в селі Талиця Костромської області Рачинська Софія Никанорівна, ігуменя Галайковецького монастиря. Вона походила із дворянського роду, отримала гарну освіту. Ще немовлям, у дворічному віці, залишилась сиротою і була взята на виховання до монастиря, тому своє життя вирішила присвятити Богу.</p> <p>Похована ігуменя Софія на монастирському цвинтарі селі Галайківці.</p>
1885 р.	<p>135 років тому в селі Котюжани заснована існуюча нині садиба, яка є пам'яткою архітектури і містобудування національного значення, парк (площею 11 га) є пам'яткою садово-паркового мистецтва місцевого значення. З кінця 30-х років ХХ ст. в садибі знаходиться школа-інтернат.</p>
1885 р.	<p>135 років тому в с. Наддністрянське (Березова) відкрито церковно-приходську школу у хаті дяка Дунаєвського. Був один вчитель і тридцять учнів. В школі починалося навчання в листопаді 21 числа, а закінчувалося на Великдень. Вивчали арифметику, письмо та Закон Божий.</p>
1885 р.	<p>135 років тому народився у 1885 році в Мурованих Курилівцях Сумневич Федір Олександрович (1885-?). В 1911 році закінчив юридичний факультет Варшавського університету. 1914-1917 роки воював у чині прапорщика. 20 липня 1917 року призначений повітовим комісаром Рівненської повітової громадської ради. 6 грудня 1917 року – головою Рівненського повіту. На цій посаді перебував до початку грудня 1918 року. 3 грудня 1918 року був призначений губернським комісаром Волині. На цій посаді перебував до 8 липня 1920 року, коли був переведений у чин армійського прифронтового цивільного комісара при армії УНР. З 31 жовтня 1920 року – начальник Подільської губернії. В Чехословаччині з 1921 року. З 1923 року – голова Української Селянської Спілки в ЧСР.</p>
1890 р.	<p>130 років тому в с. Роздолівка (Попова) відкрито церковно-приходську школу, в якій навчалися майже всі сільські діти.</p>
1895 р.	<p>125 років тому в Мурованих Курилівцях було відкрито церковно-приходську школу грамоти для дівчаток.</p>
1895 р.	<p>125 років тому як у с. Вербовець існує римсько-католицька церква, костьол Святого Михаїла Архангела, побудований на пожертвування прихожан. Він побудований на місці колишнього старовинного замку і стін, як сторожового пункту, що знаходився недалеко від границі Валахії. Сьогодні біля костьолу збудовано жіночий католицький монастир Місійного Згромадження Служниць Святого Духа.</p>
1910 р.	<p>110 років тому в селі Вищеольчедаїв народилася Ліна Авер'янівна Семенюк (1910-?), доктор біологічних наук, професор. Мала 65 друкованих видань. Працювала секретарем бюро Одеського відділу фізіологічного товариства.</p>

1910 р.	110 років тому в с. Снітків земство збудувало нове шкільне приміщення на 2 класи та 2 квартири для вчителів. Школа мала 4 групи. У двохкласному училищі в 1 класі навчали 3 роки, у 2 класі - 2 роки.
1910 р.	110 років тому в селі Петримани народився Вікентій Антонович Тучинський , рядовий (1910-30.07.1993), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Слави II і III ступеня.
1910 р.	110 років тому в селі Горай народився Максим Якович Коновалюк , старший лейтенант (1910-11.01.1989), учасник Другої світової війни. Нагороджений двома орденами Червоної Зірки та орденом Вітчизняної війни II ступеня.
1910 р.	110 років тому в селі Сказинці (нині село Виноградне) народився Іван Степанович Лисак , лейтенант (1910-31.07.1992), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня, Жовтневої революції, «За мужність» III ступеня.
1910 р.	110 років тому в селі Лучинець народився Георгій Герасимович Бондар , молодший лейтенант (1910-1945), учасник Другої світової війни. Герой Радянського Союзу, нагороджений орденами Леніна та Олександра Невського
1915 р.	105 років тому в селі Горай народився Яків Назарович Муляк , рядовий (1915-20.08.1987), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня, Жовтневої Революції.
1920 р.	100 років тому як Муровані Курилівці стали волосним центром Новоушицького повіту. Тоді тут було понад 4 тис. населення, тисяча дворів.
1920 р.	100 років тому в селі Конищів народився Іван Петрович Боднар , молодший сержант (1920-06.04.1999), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Слави II і III ступеня та Червоної Зірки.
1920 р.	100 років тому в селі Берлядка народився Михайло Миколайович Іванов , старший сержант (1920-22.04.1988), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Слави III ступеня, Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки.
1920 р.	100 років тому в селі Богушівка (нині село Знаменівка) народився Микола Іванович Павлюк , майор (1920-?), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I та II ступеня, Богдана Хмельницького.
1925 р.	95 років тому в селі Долиняни народився Василь Федорович Гудзь , сержант, (1925-?), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Слави III ступеня, Червоної Зірки, Вітчизняної війни II ступеня.
1925 р.	95 років тому в селі Котюжани народився Борис Григорович Липа , сержант, (1925-1999), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденами Вітчизняної війни I ступеня, Слави II і III ступеня.
1925 р.	95 років тому в селі Горай народився Євген Олександрович Мельник (1925-19.03.1945), учасник Другої світової війни. Нагороджений орденом Леніна.

1925 р.	95 років тому в селі Струсове народилася Станіслава Станіславівна Рибак , рядова, (1925-24.09.2013), учасниця Другої світової війни. Нагороджена орденами Вітчизняної війни II ступеня, Слави III ступеня.
1930 р.	90 років тому народився у селі Виноградне Григорій Дем'янович Цибуляк (1930-?), колишній ректор Київського інституту культури України. Пізніше став радником ректора, почесним ректором Київського національного університету культури і мистецтв. Кандидат економічних наук, професор. У 1999 році присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України».
1975 р.	45 років тому в Мурованих Курилівцях народився Володимир Іванович Гук , який проходить службу в Головному управлінні військового співробітництва та миротворчих операцій Генерального Штабу Збройних Сил України, де займається питаннями військово-дипломатичної співпраці з іншими країнами.

Замість епілогу

Любі друзі, я впевнений у тому, що ваш інтерес до рідного краю буде посилюватися, і ми ще неодноразово зустрінемося з вами у краєзнавчих мандрівках.

З повагою Василь Серветник.